

Primjena dobre proizvođačke prakse u pčelarstvu Crne Gore

Ivana Saičić

Univerzitet Crne Gore, Biotehnički fakultet, Podgorica

Uvod

U oprašivanju biljaka pčele učestvuju preko 80%, pa u mnogim zemljama pčelarstvo predstavlja jezgro poljoprivrede. Usled tradicionalnog karaktera gajenja pčela, crnogorskom pčelarstvu se daje mnogo manji značaj nego ostalim sektorima stočarstva. Zbog sve veće učestalosti i raspostranjenosti bolesti životinja koje ugrožavaju stočarsku proizvodnju, u svijetu je nastao termin biološka bezbjednost. Termin biološka bezbjednost predstavlja skup mjera koje se sprovode u cilju zaštite životinja od širenja infektivnih uzročnika kako na nivou gazdinstva, tako i na regionalnom i nacionalnom nivou. Biosigurnosne mjere treba da obezbijede proizvodnju zdravstveno bezbjednih namirnica za ljudsku upotrebu, tako što će da ograniče i spriječe pojavu bolesti na pčelinjaku a time i upotrebu dozvoljenih i nedozvoljenih hemijskih preparata.

Rezultati i diskusija

Pčelarstvom u Crnoj Gori najvećim dijelom se bave muškarci između 40 i 55 godina starosti. Najveći broj pčelara pčelarstvom se bavi iz hobija. Pčelari koji se bave komercijalnom proizvodnjom meda i svoj med prodaju većim supermarketima uglavnom imaju registrovan pčelinjak u Crnoj Gori. Od ukupnog broja anketiranih pčelara, selidbu pčelinjih društava realizuje 30 pčelara. Prema Zakonu o stočarstvu selidba pčelinjih društava dozvoljena je samo ako su društva zdrava. Zdravstvenu kontrolu pčelinjih društava strogo poštuje 17 pčelara, dok su ostali pčelari prestali sa kontrolom zdravlja pčela. Dezinfekciju pribora i alata realizuje 20 pčelara nakon svake upotrebe i rada sa pčelama.

Tabela 1: Rezultati ankete vezani za pol, starosnu strukturu pčelara, registraciju pčelinjaka i razloga za bavljenje pčelarstvom

POL	GODINE				REGISTROVAN PČELINJAK		BAVLJENJE PČELARSTVOM	
	Do 25 Godina	Od 25 do 40 godina	Od 40 do 55 godina	Preko 55 godina	DA	NE	Hobi	Biznis
Muški	0	7	25	18	25	25	35	15
Ženski	0	0	0	0	0	0	0	0

Materijal i metode

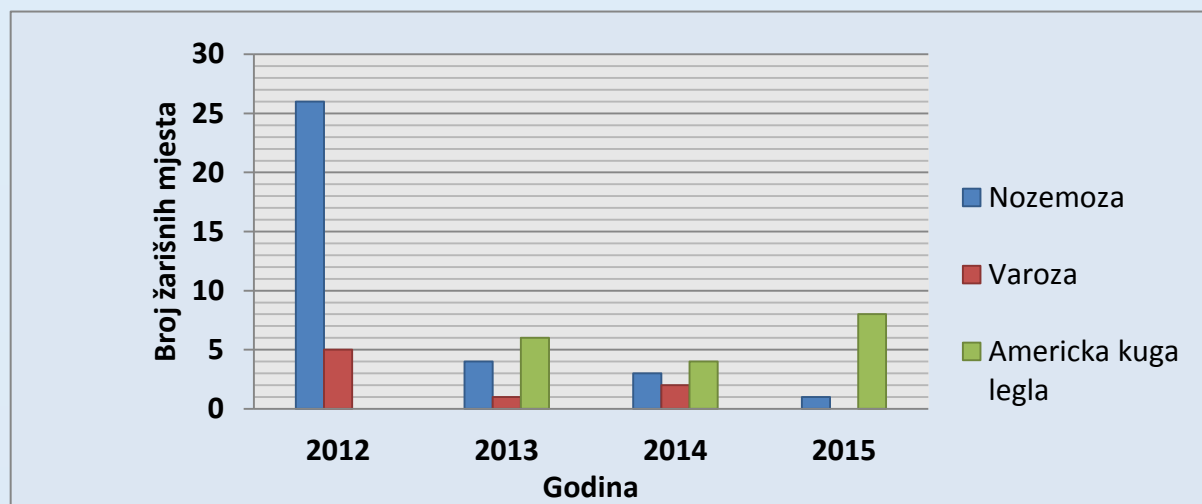
U cilju ispitivanja primjene preventivnih mjera u pčelarstvu Crne Gore primijenjena je metoda anketiranja crnogorskih pčelara sa područja Podgorice, Kolašina, Bara i Ulcinja.

Anketom je obuhvaćeno ukupno 50 pčelara iz Crne Gore. U cilju ispitivanja raširenosti zaraznih bolesti pčela u Crnoj Gori koje se obavezno suzbijaju po Zakonu, prikupljeni su podaci iz mjesečnih izvještaja o zaraznim bolestima životinja Veterinarske uprave Crne Gore u periodu od 2012. god do 2015. god.

Tabela 2: Rezultati ankete vezani za kontrolu pčelinjih društava i učestalost sprovođenja dobre higijenske prakse

Seleći pčelinjaci (Broj)	Zdravstvenu kontrolu pčelinjih društava prije selidbe			Sprovođenje dobre higijenske prakse (dezinfekcija, dezinfekcija, deratizacija)			
	Strogo sprovode	Sprovodili kontrolu	Ne sprovode	Nakon svakog rada	Jednom godišnje	Po potrebi	Ne sprovode
30	17	9	4	20	10	15	5

Grafikon 1: Raspostranjenost pčelinjih bolesti u Crnoj Gori za period 2012-2015.god.

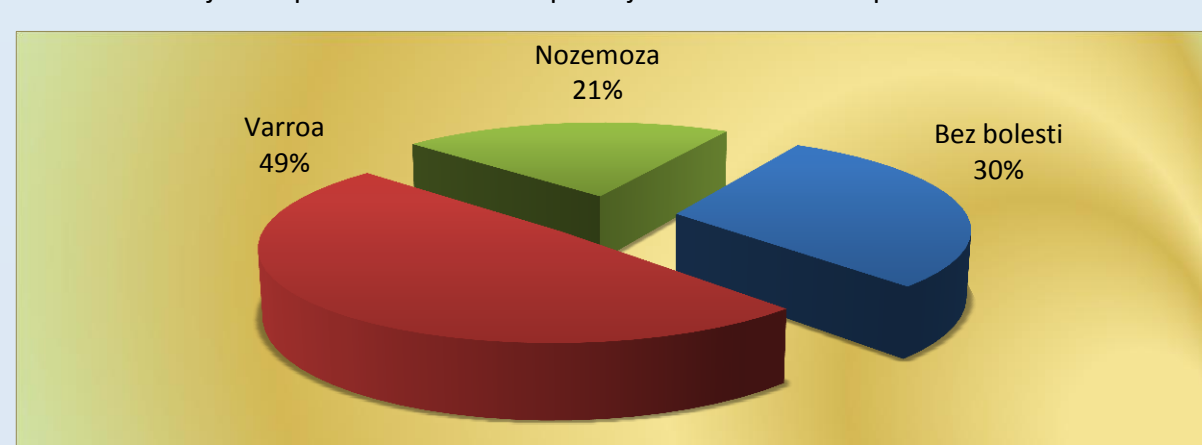

U periodu od 2012. do 2015. godine u Crnoj Gori su dijagnostikovane tri bolesti koje se suzbijaju po zakonu: nozemoza, američka kuga pčelinjeg legla i varoza pčela.

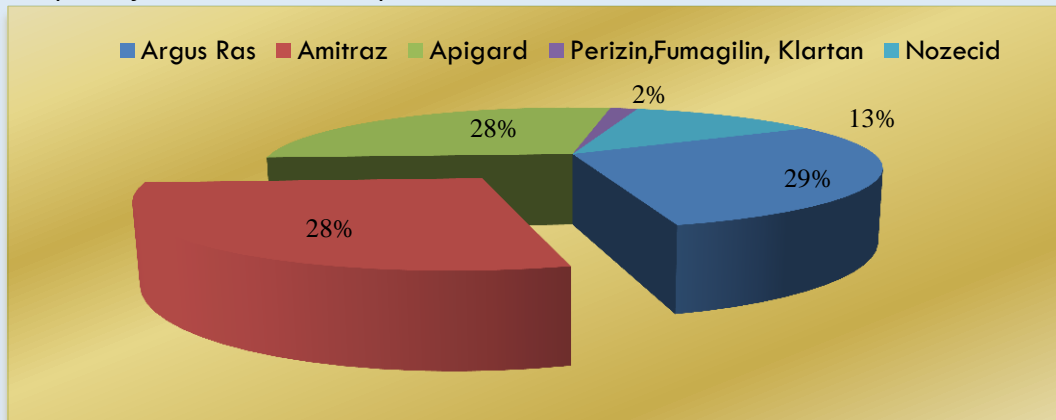
U 2012 godini najčešća bolest pčela bila je nozemoza sa 26 žarišnih mjesta. U narednim godinama njena raspostranjenost opada. U odnosu na 2012 godinu kada nije postojalo nijedno žarište američke kuge legla, u 2015 godini američka kuga pčelinjeg legla je bolest sa najvećim brojem žarišnih mjesta.

Najčešće prisutna zarazna bolest pčela na pčelinjacima anketiranih pčelara je nozemoza. Međutim najveći problem pčelarima stvara pčelinji krpelj, koji je prisutan na skoro svim pčelinjacima anketiranih pčelara. U suzbijanju varoe crnogorski pčelari najčešće koriste antivarozne trake, amitraz i apigard.

Grafikon 2: Najčešće prisutne bolesti na pčelinjacima anketiranih pčelara

Grafikon 3: Najčešće upotrebljavana hemijska sredstva u suzbijanju bolesti na pčelinjacima anketiranih pčelara

Zaključak

Nizak nivo razvijenosti pčelarstva u Crnoj Gori leži prije svega u pružanju otpora pčelara starije dobi za unapređenjem i novim saznanjem. Pčelari u Crnoj Gori su uglavnom individualni proizvođači koji se samostalno probijaju na tržište i među kojima gotovo ne postoji saradnja u smislu udruživanja radi zajedničkog djelovanja. S obzirom da se najveći broj pčelara proizvodnjom meda bavi iz hobija, kao dodatnom djelatnošću i radi zadovoljavanja porodičnih potreba, često nedostaje motiv za unaprijeđenjem poslovanja i sertifikacijom proizvoda. I ako je za sada pčelarstvo kod nas još uvijek na amaterskom nivou, edukacijom pčelara i podsticajnim mjerama pčelarstvo u Crnoj Gori bi se moglo značajno unaprijediti.